

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди
Кафедра освітології та інноваційної педагогіки
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Навчально-науковий інститут публічного управління
та державної служби
Кафедра публічної політики
Інститут досліджень безпеки Європейського Союзу (Франція)
Гранадський університет (Іспанія)
Жешувський університет (Республіка Польща)
Університет третього віку в Громадкі (Республіка Польща)
Європейський інститут безперервної освіти (Словацька Республіка)
Педагогічний інститут Чендуського університету (КНР)
Університет імені Неджметтіна Ербакана (Туреччина)
Державний університет в Гуарапуаві (Бразилія)

Матеріали
VI Міжнародної науково-практичної конференції

**ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ВИЩОЇ І СЕРЕДНЬОЇ
ОСВІТИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА**

20–21 травня 2022 року

Харків
2022

ББК 74.58+74.20+88.40+88.840

УДК 37.013.77:[378+373.5]

П86

Редакційна колегія:

Балацинова А. Д. – канд. пед. наук, доцент, доцент кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Васильєва С. О. – д-р пед. наук, доцент, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Ворожбіт-Горбатюк В. В. – д-р пед. наук, професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Кін О. М. – д-р пед. наук, доцент, доцент кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Лупаренко С. Є. – д-р пед. наук, професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Попова О. В. – д-р пед. наук, професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Рогова Т. В. – д-р пед. наук, професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Собченко Т. М. – д-р пед. наук, доцент, доцент кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Ткачова Н. О. – д-р пед. наук, професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Цапко А. М. – канд. пед. наук, доцент кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди.

Відповідальність за зміст, стилістику, орфографію та пунктуацію статей несуть автори

*Затверджено редакційно-видавничою радою
Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди
(протокол №7 від 20.07.2022 року)*

Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика : матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції (Харків, 20–21 травня 2022 р.) / за ред. Боярської-Хоменко А. В., Попової О. В. ; Харк. нац. пед. ун-т імені Г. С. Сковороди. Харків, 2022. 498 с.

У збірнику відображено психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої школи в умовах сучасних викликів. Він містить результати досліджень учених, викладачів, учителів, наукові пошуки докторантів, аспірантів, здобувачів вищої освіти з питань методології, історичного та компаративного дискурсу розвитку педагогічної науки; організаційних, дидактичних і методичних засад реалізації дистанційного та змішаного навчання; педагогічних засад інклюзивної освіти; інновацій в освіті; розвитку загальної і вищої освіти; освіти дорослих; цифрових трансформацій в публічному управлінні та адмініструванні.

Матеріали стануть у нагоді науковцям, докторантам, аспірантам, викладачам, здобувачам вищих закладів освіти, практичним працівникам у галузі освіти.

Хоу Цзяньвей	133
Національна народна китайська музика як засіб формування національної самосвідомості особистості	
Цуй Лун	136
Середовищний фактор розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури у провінції Сичуань	
Чжан Гомін	139
Організація початкової мистецької освіти КНР	
Zhang Caijing	142
The Development of Non-Formal Education in China	
Чжан Ян	145
Реалізація ідей К. Орфа в практиці навчання музики в закладах середньої освіти КНР	
Чжао Цянь	149
Значення традиційної культури у дизайн-освіті в коледжах КНР	
Чжоу Ань	152
Використання цифрових технологій у музичній освіті Китаю	
Чжоу Ілей	156
Взаємозв'язки музичної культури та мистецької освіти в дослідженнях науковців КНР	

СЕКЦІЯ II

ОРГАНІЗАЦІЙНІ, ДИДАКТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО ТА ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ

Башкір О. І.	160
Онлайнові застосунки сторітелінгу як методу навчання	
Боярська-Хоменко А. В.	163
Теоретичні основи проектування освітнього контенту в умовах змішаного навчання	
Голубнича Л. О.	166
Досвід викладання іноземної мови в умовах карантину	
Гук І. П.	170
Самоорганізація навчально-пізнавальної діяльності студентами під час дистанційного навчання	
Денисенко А. О., Ван Ціхуей	173
Онлайн-дозвілля як засіб музично-естетичного виховання майбутніх учителів мистецьких дисциплін	
Доценко С. О., Чепелєв О. О.	176
Досвід впровадження системи змішаного навчання в освітній процес	
Карпенко В. В.	180
Використання активних форм організації уроку історії в умовах дистанційного навчання (з досвіду роботи)	
Кульчицький В. Й.	183
Принципи дистанційного навчання у закладах вищої освіти	

самоорганізації та конструктивний педагогічний супровід сприяють подоланню труднощів запровадження цього виду навчання.

Список використаних джерел

1. Гук І. П. Зміст структурних компонентів самоорганізації навчально-пізнавальної діяльності. *Актуальні проблеми державного управління, педагогіки та психології*: зб. наук. праць Херсонського національного технічного університету. Вип. 1(12). Херсон : Грінь Д. С., 2015. Т. 2. С. 26–28.

2. Кухаренко В. М., Бондаренко В. В. Екстрене дистанційне навчання в Україні : Монографія. Харків : Вид-во КП «Міська друкарня», 2020. 409 с.

3. Маркова А. К. Формирование мотивации учения : Кн. для учителя. М. : Просвещение, 1990. 192 с.

ОНЛАЙН-ДОЗВІЛЛЯ ЯК ЗАСІБ МУЗИЧНО-ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МИСТЕЦЬКИХ ДИСЦИПЛІН

Денисенко А. О.

кандидатка педагогічних наук, доцентка

Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
м. Харків, Україна

Ван Ціхуей

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
м. Харків, Україна

У тезах розкрито актуальну проблему дистанційного навчання в умовах пандемії. Акцентовано увагу на деяких питаннях організації дистанційного онлайн-дозвілля. Авторами, зокрема, наголошено на інтернет-технологіях, освітніх платформах організації дозвіллевой діяльності з метою розвитку музично-естетичних смаків тощо.

Ключові слова: *онлайн-дозвілля, музично-естетичне виховання, інтернет-технології.*

Theses raise the topical issue of distance learning in the languages of the pandemic. Emphasis is placed on some issues of remote online leisure. In particular, the authors emphasize Internet technologies, educational platforms for organizing leisure activities in order to develop musical and aesthetic tastes, etc.

Key words: *online leisure, music and aesthetic education, Internet technologies.*

Сьогодні, розв'язуючи проблеми виховання молодого покоління, кожна країна вибудовує свою стратегію молодіжної політики, якісного безперервного освітнього процесу тощо. Безумовно, освітній процес складається не тільки з навчання. Надзвичайно важливим аспектом у формуванні та становленні

особистості кожної держави є забезпечення для молоді такого єдиного освітнього середовища, яке стане ґрунтовним фундаментом виховання нової генерації країни.

Серед цінностей (духовних, інтелектуальних, моральних, естетичних) усіх народів особливого значення набувають змістовне, продуктивне дозвілля, мистецтво (музика, література, живопис), які сприяють формуванню художньо-естетичної культури особистості, вихованню загальнолюдських цінностей у молодій сучасній людині тощо.

Сьогодні, готуючи майбутніх учителів мистецьких дисциплін до професійної діяльності, слід акцентувати увагу на різноманітності форм, видів дозвіллевої діяльності, які мають бути спрямовані на гармонійний розвиток особистості; процесі залучення до активної участі та організації у цікавому, змістовному, професійно спрямованому, «не порожньому» дозвіллі.

Але в умовах сьогодення (обмеження карантинними умовами) перед суспільством постає проблема – віднайти онлайн-заходи духовно-культурної просвіти в цілому і форми дистанційного навчання учнівської і студентської молоді. Дійсно, в умовах змін, нововведень, адаптування, перезавантаження поглядів, ідей, теорій і технологій розпочався час випробувань як для освітян, так і для людства в цілому.

В умовах пандемії освітні заклади переформатували педагогічний процес на змішане та дистанційне навчання, а позашкільна робота (гурткова робота) у дистанційному режимі стала інновацією XXI ст. Головне завдання організації вільного часу учнів/вихованців/студентів – планування, організація, проведення змістовного, цікавого, творчого, корисного, продуктивного, ефективного онлайн-дозвілля. За умов, що диктує сьогодення, та актуальності питання вимушеного дистанційного навчання сучасному педагогу в обмежений час треба було оволодіти новими навичками медіаграмотності, освітніми платформами (Kahoot, Miro, Mentimeter, Quizz тощо), цифровими технологіями. Завдяки цим платформам можна організувати цікаві вікторини, конкурси, змагання, які допомагають не тільки виявити, наприклад, кращих юних музикознавців, але й зацікавити учнів/студентів такою інтерактивною формою роботи в Інтернеті, мотивувати до фантазування, креативності у виконанні творчих завдань, до самоосвіти, саморозвитку, самовдосконалення.

Безперечно, разом із викладачами опанувати комп'ютерні й телекомунікаційні технології довелося й учням/вихованцям/студентам. Працювати самостійно з матеріалами інформаційної мережі, збалансовувати час навчання та відпочинку, зосереджуватися на самодисципліні, відповідальності – сьогодні також стало випробовуванням для школярів/студентів. Виникли технічні незручності (відсутність Internet, наявність гаджетів у багатодітних сім'ях тощо) як для батьків, так і для педагогічного складу закладів освіти.

Але вихід був знайдений. Уже сьогодні питання музичної освіти, музично-естетичного виховання вирішуються новими формами занять мережевого формату, інтернет-технологіями: чат-заняття, веб-заняття, онлайн-конференції, онлайн-семінари, вебінари, круглі столи, гостьові лекції, лекції-диспути, майстер-класи в онлайн-режимі тощо.

Сучасний світ винайшов новий формат культурно-просвітницької діяльності, творчого розвитку і духовного збагачення. На платформах YouTube, на сторінках Facebook з'явилися онлайн-концерти, лекції-концерти, творчі онлайн-конкурси (вокальні, інструментальні, хорові тощо), онлайн-фестивалі, онлайн-змагання, екскурсії, флешмоби.

Найдоступнішими засобами проведення онлайн-занять як з навчальних дисциплін, так і занять гуртків, творчих об'єднань стали: Facebook, Телеграм, Google Classroom, Instagram, Viber, Skype, Zoom, WeChat тощо.

Сьогодні ми маємо можливість формувати у вихованців музично-естетичні смаки та виховувати любов до музичного мистецтва під час слухання онлайн-концертів Естонського національного симфонічного оркестру на сайті (<https://www.eestimuusikaraevad.ee/>), семінарійних хорів на ютуб-каналі (<https://www.youtube.com/watch?v=Q2gYUgwAJzs>) тощо. Цьогоріч музей-садиба М. І. Пирогова став творчою локацією для проведення концертів просто неба, у межах проєкту PIROGOV SKY. Музичний колектив «Крещендо» (Crescendo Music Group) із Торонто провів віртуальний концерт із нагоди вшанування пам'яті великого українського поета Тараса Шевченка та транслювався на кількох фейсбук-сторінках [2; 3; 4], а також на ютуб-каналі (<https://www.youtube.com/channel/UCf2UH8B6SJSOmO055UKI-GQ>).

2021 року в Нью-Йорку відбувся другий фестиваль української сучасної музики в онлайн-режимі. Організатори об'єднали українських композиторів різних поколінь, учасники продемонстрували спільні риси в техніці виконання 1960-х і 2010-х років, музикознавці підкреслювали широту і безперервність в історії української музики [5].

У межах фестивалю «Французька весна в Україні» у Харківській філармонії всесвітньо відомий віолончеліст Готьє Капюсона зіграв на інструменті на ім'я «Амбасадор», що був створений на початку XVIII століття майстром Маттео Гоффірлером. Цьогоріч вивчати різдвяний фольклор можна було під час П'ятого міжнародного Вертеп-фесту і, навіть, взяти участь у Колядка-батлі в онлайн режимі [1]. Музично-драматичні театри підготували вистави, філармонії проводили вокальні вечори, концерти фортепіанної музики, дистанційно звучали віртуальні оркестри і хори, не зупиняли свою роботу бібліотеки і в режимі online можна було знайомитися з біографією і творчістю видатних композиторів.

Можна продовжувати музичний калейдоскоп інтернет-платформ, онлайн-ресурсів для духовно-культурного збагачення людства, але вже можна зробити висновок: сьогодні культура, мистецтво, цікаве, продуктивне, змістовно організоване дозвілля, долає перешкоди пандемії, ми знаходимо можливість не зупиняти освітній процес і процес музично-естетичного виховання молодого покоління і суспільства в цілому.

Ці та інші події залишаються в інтернет-мережі і можуть слугувати інформативною базою культурно-просвітницької галузі, джерелом теоретико-методологічної бази музичного мистецтва, засобом обміну досвідом (культурно-мистецького та просвітницького) організації дозвіллевих заходів в онлайн-режимі, засобом вивчення і збереження культурної спадщини країн, фундаментальною ґрунтовною базою для змістовного і продуктивного, цікавого і креативного

дозвілля яке приваблює молодь до творчості, культури, допомагає збагачувати, розвивати музичні смаки, вивчати історію музичного мистецтва тощо.

Список використаних джерел

1. Вертеп-фест-2021. Електронний ресурс. URL : <https://vertepfest.com/>
2. Віртуальний концерт з Торонто. Електронний ресурс. URL : <https://www.facebook.com/CrescendoMusicGroup/>
3. Віртуальний концерт з Торонто. Електронний ресурс. URL : <https://www.facebook.com/profile.php?id=100004808890690>
4. Віртуальний концерт з Торонто. Електронний ресурс. URL: <https://www.facebook.com/ForumTVCanada/>
5. Другий фестиваль української сучасної музики в онлайн-режимі у Нью-Йорку. Електронний ресурс. URL : <https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3205463-u-nujorku-vidbuvsya-drugij-festival-ukrainskoi-sucasnoi-muziki.html>

ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС

Доценко С. О.

докторка педагогічних наук, доцентка

Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
м. Харків, Україна

Чепелєв О. О.

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди
м. Харків, Україна

Розглядається технологія змішаного навчання, яка поєднує в собі традиційне аудиторне та електронне навчання. Це забезпечує розвиток студента як суб'єкта освітнього процесу та формує його готовність до саморозвитку в майбутньому. Наведено досвід організації змішаного навчання. Розглядається платформа Moodle як ефективний засіб організації змішаного навчання.

Ключові слова: змішане навчання, Moodle, освіта, цифрові технології.

The technology of blended learning, which combines traditional classroom and e-learning, is considered. This ensures the development of the student as a subject of the educational process and forms his readiness for self-development in the future. The experience of organizing blended learning is given. The Moodle platform is considered an effective means of organizing blended learning.

Key words: blended learning, Moodle, education, digital technologies.

За останні 10–15 років змішане навчання (blended learning) стало найперспективнішим трендом розвитку освіти у 21-му столітті та сьогодні є одним із найбільш досліджуваних феноменів сучасної освіти.